

CULTURA & ESPECTACLES

Art residual al Santa Mònica

Quatre artistes becats presenten les seves creacions més agosarades

Albert Pla presenta un film al Grec

El cantautor debuta com a cineasta amb 'El malo de la película'

Caixa amb les restes de Cristòfor Colom quan va ser exhumada el juny del 2003 de la catedral de Sevilla per començar a fer les proves d'ADN ■ EFE/EMILIO MORENATTI

Investigacions científiques impulsades pel Discovery Channel descarten l'origen genovès del descobridor, alhora que mantenen viva la seva possible catalanitat

Colom... el genovès?

Antoni Aira
BARCELONA

El peruà Luis Ulloa va ser el primer estudiós a proposar la catalanitat de Cristòfor Colom. Ho va fer l'any 1927, amb el llibre *Cristòfor Colom fou català*, que ara recupera l'Editorial Base. Ulloa només va tenir 9 anys per fer recerca sobre la seva teoria, ja que va morir l'any 1936, poc abans de l'esclat de la Guerra Civil. Però abans va deixar una petició als historiadors catalans:

“Jo he arribat fins aquí. Ara us toca a vosaltres demostrar i identificar l'origen exacte de Colom”.

Ja estem a la tercera generació d'investigadors i, malgrat que encara no hi ha conclusions definitives que confirmen la seva teoria, amb el pas dels anys, segons Ernest Vallhonrat, un dels fundadors del Centre d'Estudis Colombins (CEC), “el criteri de la catalanitat de Colom s'ha anat imposant”. Aquesta setmana el professor Francesc Albardaner, un

dels estudiosos més destacats d'aquesta matèria, ho va demostrar juntament amb el lingüista Lluís de Yzaguirre durant la taula rodona *El descobriment d'Amèrica i la vida de Cristòfor Colom*, organitzada pel Centre Rotary de Barcelona amb la col·laboració del CEC.

Res de teories exòtiques ni inflades mediàticament. L'estudi sobre el possible origen català de Cristòfor Colom avança a pas lent però sòlid, a través de dife-

rents estudis científics que de moment, en alguna de les seves branques, ja han descartat l'origen genovès del descobridor d'Amèrica. Disciplines científiques tan diferents com la genètica o la lexicometria són eines que ara, gràcies als avenços científics, permeten estudis que podrien desxifrar definitivament l'enigmàtic origen de Colom.

Lluís de Yzaguirre, professor de lingüística de la Universitat Pompeu Fabra, és contundent: “L'estudi le-

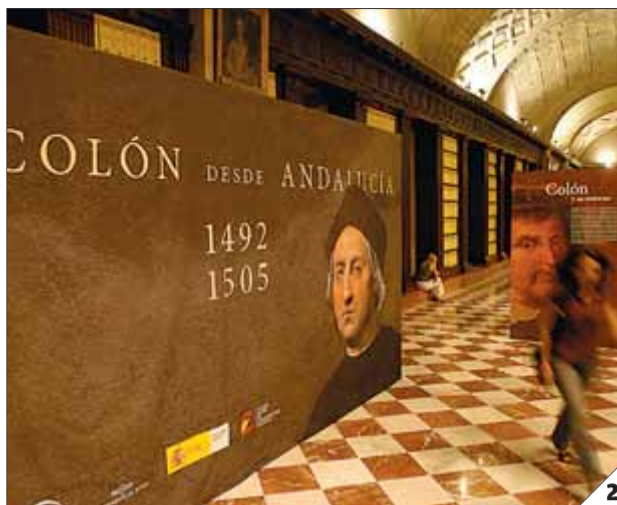
xicomètric de l'escriptura de Colom apunta que la seva llengua materna hauria pogut ser el català, alhora que totes les tècniques d'aquesta disciplina rebutgen taxativament el seu possible origen genovès”.

Rigor i precaució

Amb tot el rigor científic i la precaució que demana un estudi d'aquestes característiques, Yzaguirre, tot i admetre que segurament la llengua materna del descobridor era el català, adver-

teix que això no obliga a pensar que hagués nascut al Principat: “La seva llengua materna era el català central, però això no treu que hagués pogut néixer a Nàpols, a Sicília o en algun altre enclavament de la Catalunya de l'època, com a descendent d'antics ciutadans del Principat”.

Aquesta recerca ha estat possible, en gran part, gràcies al documental *Columbus: Secrets from the grave* (Colom: secrets des de la tomba), emès pel Discovery

1. Idealització de l'arribada de Colom a Amèrica ■ MUSEU NAVAL DE MADRID
2. Exposició a Sevilla sobre el descobridor inaugurada fa unes setmanes ■ EFE/EDUARDO ABAD
3. Descripció de la descoberta per Colom en un exemplar de la Biblioteca del Congrés de Washington ■ AFP
4. Lluís de Yzaguirre, Ernest Vallhonrat, Miquel Macià i Francesc Albardaner dimecres passat ■ C. CALDERER

Channel dels Estats Units. Aquest reportatge apuntava el possible origen català del descobridor. L'èxit de la proposta va fer que els seus responsables decidissin tirar endavant una segona part per quan es tinguin els resultats de les proves d'ADN que han d'aclarir la procedència de Colom.

La genètica i la lexicometria estan accelerant l'estudi sobre l'origen de Colom

Octubre com a horitzó
Els resultats havien d'estar enllestits el passat 20 de maig, coincidint amb la commemoració dels 500 anys de la mort del descobridor. El professor Francesc Albardaner, expert del CEC, és un dels professionals que treballen en aquest estudi i admet que el procés és complicat: "Cal fer una comparativa entre les restes que es conserven de Colom, del seu germà Diego i del seu fill Hernando amb les mostres que hem anat recollint a Catalunya i a Itàlia entre possibles descendents d'aquesta nissaga. La part catalana ha completat els terminis, mentre que els

italians segurament no acabaran la recerca fins al mes d'octubre".

Entre el novembre i el gener de l'any passat Albardaner va recollir mostres d'ADN de 253 persones amb el cognom Colom arreu dels Països Catalans. Els italians, per la seva banda, tenen l'encàrrec de fer el mateix amb els Colombo de la Llombardia.

El secret està en el cromosoma Y, propi del gènere masculí, que es repeteix de forma idèntica entre homes d'una mateixa família durant segles. Ara ja es podria fer la comparativa entre les mostres catalanes i les restes de Colom, però les normes internacionals condicionen aquest tipus d'estudi a un procés paral·lel que com a mínim ha d'incloure tres centres d'investigació de diferents països. Albardaner apunta que part de la lentitud del procés s'explica perquè en aquest cas "s'ha volgut ser molt escrupolós" i s'han triat tres centres internacionals i tres d'estats.

De moment, i a l'espera d'estudis genètics que decantin la balança definitivament, cap estudi ha descartat la possible catalanitat de Colom. Al contrari, els estudis de ciències auxiliars de la història han demostrat, per exemple, que "en una època en què el tipus d'escriptura es diferenciava clarament entre països, Colom escrivia amb trets propis de l'escola catalana", segons els investigadors. I la seva escriptura també revela que Colom, lluny de les teories que li atribuïen uns orígens humils i genovesos, demostrava un domini de l'escriptura que el descrivia com un "home culte amb estudis mitjans". Semblaria, doncs, que van caient mites i s'obren noves perspectives.

Algunes enigmes troben desenllaç, d'altres hauran d'esperar a la identificació genètica. Però el que és segur és que el misteri sobre l'origen de Colom toca a la seva fi. De moment, la ciència no desmenteix Ulloa. ■

Còmics d'avui

Carles Santamaria

Shenzhen

Guy Delisle

L'autor de Pyongyang ofereix un interessant retrat de la contradictòria Xina actual. Delisle dibuixa un relat en primera persona en el qual descriu la seva estada a Shenzhen, on va anar per dirigir un projecte d'animació. Les seves relacions amb els xinesos, plenes de silencis, centren un còmic de dibuix esquemàtic.

(ASTIBERRI. 18 €)

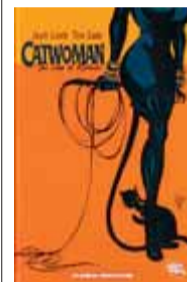

Catwoman

Loeb i Sale

La parella creativa més dinàmica dels còmics de superherois ens apropa a la fascinant Catwoman, que pertorba Batman amb la seva sensualitat. Ella decideix viatjar fins a Roma per esbrinar els seus orígens. Allà s'enfrontarà a la màfia, d'una banda, i al Joker, l'Enigma i companyia, de l'altra. Miau!

(PLANETA. 11,95 €)

Ronaldinho Gaúcho

Maurício de Sousa

La infantesa del crac del futbol dibuixada per De Souza, el Walt Disney brasiler. Són historietes curtes amb un marrec que juga com els àngels. Les anècdotes són innocents i hi sobresurt la bondat en un còmic per a nens.

(PANINI. 2,90 €)

Mundial 2006

F. Ibáñez

Lectura recomanada per desintoxicar-se d'aquest estiu futbolero. Mortadelo i Filemón tenen la missió d'acompanyar la selecció espanyola al Mundial per descobrir un complot. Els agents de la TIA acaben perseguits per una gentada que els crida: "¡A por ellos, oe!!"

(EDICIONES B. 9,95 €)

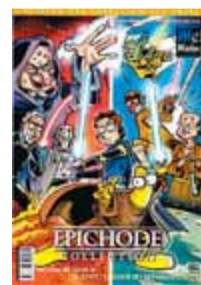

Epichode Collection

JMV

La paròdia de la primera trilogia de *La guerra de les Galxies* dibuixada per Jesús Martínez de Vas és tota una troballa. L'autor li dona la volta a tota la trama per mostrar les seves contradiccions amb un humor ple d'enginy. Que l'humor t'acompanyi!

(MEDEA ED. 5,95 €)

Sección financiera 1

Malka i Mutti

Apassionant còmic d'intriga centrat en les investigacions d'una unitat policial francesa que investiga delictes monetaris. Quan s'enfronten a una trama de blanqueig de diner vinculat a la màfia russa, les coses es compliquen. Història sòlida i amb força.

(ED. GLÉNAT. 12,95 €)

